

KIRSI-MARIA HALONEN

EIB – Environment Impact Bond Tulosperusteinen ympäristörahasto

Metsätalouden tuet -seminaari
16.9.2024

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND
Pohjoisen puolesta – maailmaa varten

KUKA?

- **Julkisen talousoikeuden professori (2024–)**
 - Mm. Ruotsin kilpailuviraston tutkimusneuvosto, Kauppakamarin elintarvikeketjun kauppatapalautakunta, Suomalainen lakimiesyhdistys, Juristiliitto
 - European Procurement Law Group, European anti-corruption network, aiemmin myös European Commission Stakeholder Expert Group on Public Procurement
- **Tutkimusprofiili: Julkisen sektorin ja vapaiden markkinoiden kohtaaminen; julkisten varojen tehokas käyttö; julkiset hankinnat; oikeustaloustiede; kilpailu; kilpailuneutraliteetti; läpinäkyvyys; korruptio**
- **Tutkimushankkeita:**
 - Selvityshenkilö kilpailulain kilpailuneutraliteettisääntöjen arviointi ja uudistaminen (2024, TEM)
 - Suomen akatemia (21-25) Comp_Eff_PP Kilpailun ja tehokkuuden edistäminen julkisissa hankinnoissa
 - Suomen akatemia (20-23) LEXSECURE Oikeuden rooli huoltovarmuuden turvaamisessa; MMM (21-23): HILMARI Hiilinieluja ja ilmastohyötyjä hallituin riskein: Metsiä ja puutuotteita koskevat ohjaukset

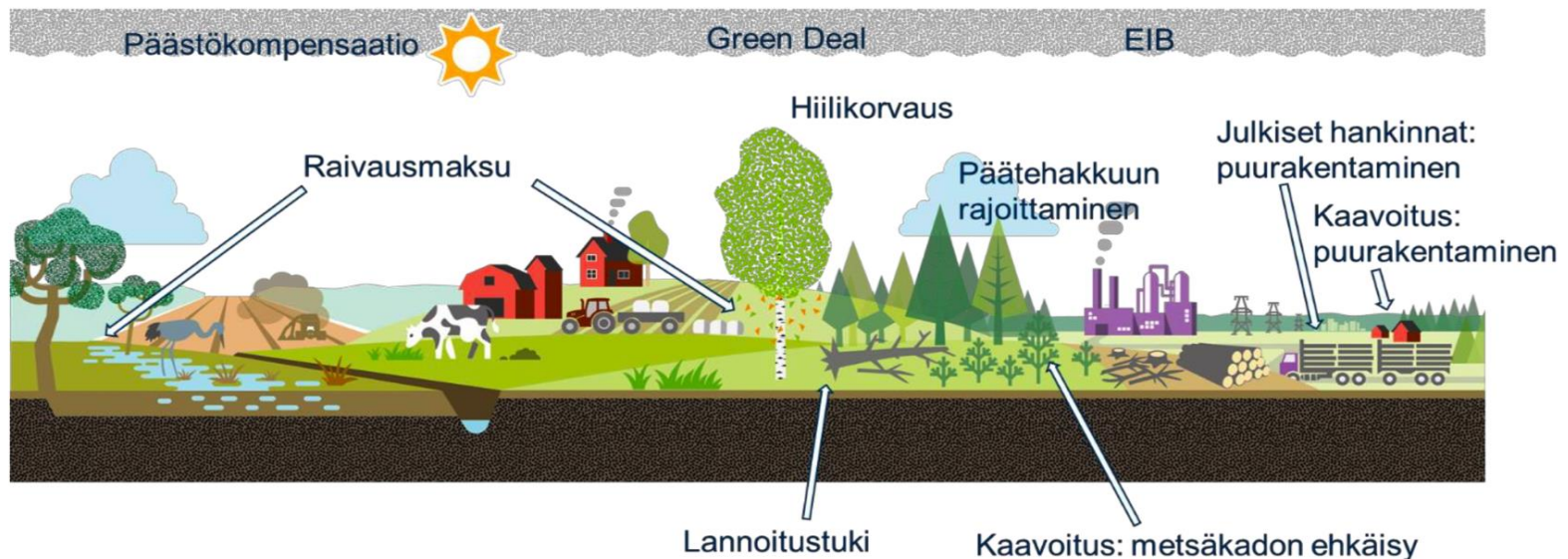

Yliopiston ulkopuolella:
äiti ja SM-tason padel-
pelaaja

HILMARI-hanke ja EIB

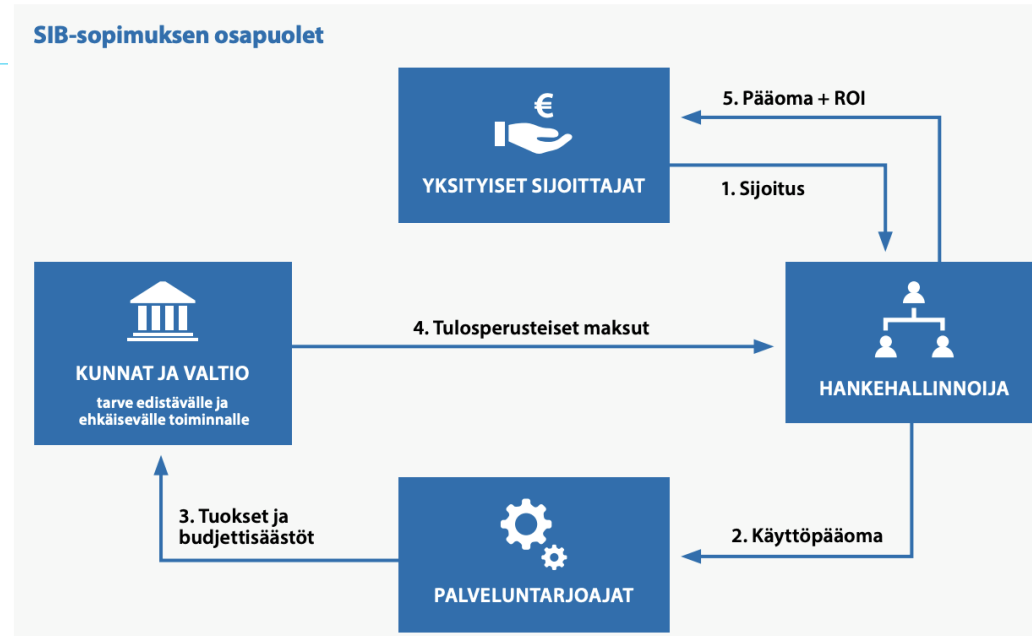
HILMARI

- Monitieteinen tutkimushanke, jossa tarkasteltiin ohjauskeinoja hiilen sitomiseksi metsiin (MMM:n Hiilestä kiinni rahoitusohjelma 2021-2023)
- LUKE, SYKE, Lapin yliopisto ja Metsäkeskus
- Loppuraportti ja politiikkasuositukset: <https://www.luke.fi/fi/projektit/hilmari>

EIB – TULOSPERUSTEINEN YMPÄRISTÖRAHASTO

- Pääoma kerätään markkinoilta: yksityisiä ja julkisia sijoittajia
 - Suomessa tehty useampia SIB-hankkeita
- Rahastoa pyörittää rahastoyhtiö
 - Yksityiseltä sijoittajilta panostukset rahastoon, jolla tavoitellaan määritettyä ympäristötavoitetta
 - Rahastoyhtiön oltava uskottava toimija, jotta saa houkuteltua sijoittajat mukaan

Kuva: Sitra, SIB-opas julkiselle sektorille

<https://www.sitra.fi/app/uploads/2017/02/Selvityksia106-2.pdf>

- Tulostavoitteen saavuttamista seurataan ja siitä suoritetaan ennalta sovittu korvaus (maksu vain muutoksesta)
- Sijoittajilla taloudellinen riski, rahaston tuotto perustuvat toimenpiteiden julkiselle sektorille tuomaan taloudelliseen hyötyyn / säästöön
 - Voi tuottaa arvokasta tietoa siitä, mitkä tavat ovat kustannustehokkaimpia hiilinielujen lisäämiseen
 - kaksi EIB hanketta ollut valmistelussa Ravinne EIB ja Asumisen EIB

Tulosperusteinen ympäristörahassto

- **Yksityisiltä sijoittajilta kerätyt varat käytetään tietyn julkisen sektorin organisaation määrittämän ympäristöhaasteen ratkaisuun. Julkinen sektori maksaa vain etukäteen määritellyistä tuloksista.**
- **Hillintävaikutus**
 - Vaikuttavuus riippuu rahaston hallinnoijan kyvystä houkutella pääomaa
 - Rahasto luodaan usein rajatulle alueelle tai toimenpiteelle
 - Lyhytkestoinen ja vaikutuksiltaan rajattu projekti: voi täydentää muita ohjauskeinoja ja voidaan käyttää tehokkaimpien hillintätoimien kartoittamiseen
- **Taloudelliset vaikutukset**
 - Metsänomistajalle kannattava, koska tämä osallistuu vapaaehtoiseen järjestelmään vain jos korvauksen suuruus on riittävän suuri odotettavissa oleviin kustannuksiin nähden
 - Puumarkkinavaikutukset sekä vaikutukset metsänomistajiin ja metsäteollisuuteen pääosin kuten hiilikompensaatiassa
 - Rahasto voi maksaa metsänomistajille ilmasto- ja ympäristötoimista
 - Julkinen toimija maksaa tuloksista rahastolle
 - Kustannustehokas, koska hillintätoimet voi valita vapaasti

Tulosperusteinen ympäristörahassto

- **Oikeudelliset reunaehdot**

- Rahaston perustaminen julkisena hankintana on mahdollista, mutta siihen voi sisältyä valtiontukisääntöjen soveltamista, kun kyse on metsänomistajille maksettavista etuuksista
- Valtiontukisääntelyn integrointi osaksi kilpailutettavaa ympäristörahasstomallia on osoittautunut haastavaksi

- **Kehittämiskohteet, haasteet ja mahdolliset ratkaisut**

- Ympäristön tilan parantumisesta maksetaan tulosperusteisesti, joten tavoitteiden ja kriteerien määrittely nousee tulosperusteisessa ympäristörahasstossa keskeiseksi myös ekologisten vaikutusten osalta
- Julkinen sektori ei voi määritellä tapoja, joilla tavoitteisiin pyritään, joten kriteerien, joilla edistymistä seurataan, tulisi olla selkeitä, mitattavia tai arvioitavissa olevia, ja luotettavia
- Rahaston tuoton arvioimiseksi niiden tulisi olla myös ennakoitavissa esimerkiksi mallintamalla ennen interventiota
- Ekologiselta kannalta julkisen sektorin kannattaisi rahoittaa tulosperusteisen ympäristörahasston kautta toimenpiteitä, joilla voidaan saavuttaa myös mahdollisimman suuria monimuotoisuus- ja sopeutumishyötyjä

Kirsi-Maria Halonen
Julkisen talousoikeuden professori
Lapin yliopisto

kirsi-maria.halonen@ulapland.fi

<https://research.ulapland.fi/fi/persons/kirsi-maria-halonen>

<https://fi.linkedin.com/in/kirsi-maria-halonen-2472612>

@Kirsi_MariaH (Twitter)

ulapland.fi

© Kirsi-Maria Halonen